

אשכול גליל מערבי
התאגיד האזורי לפיתוח וקידום הגליל המערבי

מיפוי השדה בתחום החינוך

ג'וינט ישראל אלכא
המכון למנהיגות וממשל
יחד בעשייה חברתית

משרד הפנים

מיפוי השדה בתחום החינוך

מרואינים

מנהלי אגפי החינוך ברשויות אשכול הגליל המערבי (לפי סדר א-ב)

בית ג'אן	- מהנא טאפש
חורפיש	- פואז חוסין
כפר ורדים	- ורד אמר
מזרעה	- אכרם דאוד
מטה אשר	- שלומית אלעד
מעיליא	- פיראס עראף
מעלה יוסף	- איציק ברששת
מעלות תרשיחא	- אורנה טל
עכו	- אורית אסייג
פסוטה	- רימה פרנסיס

העתקים:

ראשי רשויות האשכול

מנהלי אגפי החינוך

מנכ"לית האשכול

שותפים

ביצוע, כתיבה ועיבוד: סיגל בר-טל, מכון אלכא למנהיגות וממשל ג'וינט ישראל

מנהלת עיצוב והפקה: פנינה נחמיאס, ג'וינט ישראל
תיאום הפקה: סימונה דוד, ג'וינט ישראל
מנהל הוצאה לאור: טוביה מנדלסון, ג'וינט ישראל

דצמבר 2015

חברת זו נכתבה בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד והיא מיועדת לגברים ולנשים במידה שווה

פתיח - יו"ר אשכול גליל מערבי

אשכול גליל מערבי פועל בשנים האחרונות לקדום ופיתוח אזורי במספר תחומים מרכזיים - תעסוקה וכלכלה, איכות הסביבה, בריאות, תיירות, תחבורה חינוך וקהילה.

תחום החינוך הינו אבן יסוד חשובה לפיתוח וקידום האזור ואני סבור כי הקמת והובלת פעילות פורום החינוך האזורי ע"י המכון למנהיגות וממשל - אלכ"א לצד חוברת מיפוי השדה שנכתבה בתחום בהובלתם היא חלק משמעותי מקידום תשתית החינוך האזורית.

אזור הגליל המערבי ממשיך ומתפתח בתחום החינוך על ידי פיתוח ויצירת מענים חינוכיים בתוך בתי הספר ומחוצה להם במגוון עולמות תוכן שונים. יישובי האשכול מקיימים ביניהם שיתופי פעולה ומיצרים חיבורים ביניהם בתחומים מגוונים.

אני מאמין כי המשך העשייה החינוכית המשותפת ברמה אזורית תאפשר לאשכול הגליל המערבי לייצר מענים חינוכיים חדשים ואיכותיים לטובת ילדנו. כך, פיתוח יוזמות אזוריות משותפות חדשות יאפשרו חיבור והכרות בין התלמידים המגיעים ממסגרות חינוכיות, יישוביות ותרבותיות מגוונות ויספקו צרכים נדרשים בעבור מי מהישובים בהם לא קיימים מענים מספקים.

אני מאחל הצלחה רבה לפורום החינוך בהמשך עשייתו המשותפת.

בברכה,

שלמה בוחבוט

ראש העיר מעלות תרשיחא

יו"ר דירקטוריון אשכול גליל מערבי

פתיח - יו"ר פורום חינוך גליל מערבי

במסגרת הפעילות של אשכול גליל מערבי פועל פורום חינוך. הפורום מורכב ממנהלי מחלקות החינוך מכלל רשויות האשכול, מנהלי מחלקות ילדים ונוער, מנהלי מתנ"סים, אנשי חינוך מהאזור ועוד.

מוניתי להיות יו"ר הפורום ואני שמח על כך ועושה תפקידי זה מתוך אמונה כי תחום החינוך הינו נושא מרכזי וחשוב בדרך לקידום הגליל המערבי לשינוי משמעותי באיכות החיים של תושבי האזור.

החינוך הוא הבסיס והעמיד של האזור. חינוך עוסק במגוון תחומים, ביניהם: הוראה, הדרכה, השראה והעצמה. ילדים ובני נוער הזוכים לחינוך איכותי בבתי הספר ובמסגרות החינוך המשלימות, אשר חווים עשייה ערכית חברתית שחושפת אותם לאזור ומאפשרת להם מפגשים עם אוכלוסיות מגוונות המתגוררות בו - יגדלו ויגיעו למצב שיצליחו לממש את היכולות התמונות בהם ויבנו לעצמם חיים של התפתחות, הגשמה עצמית והשתתפות פעילה בחברה בה הם חיים.

מיפוי השדה שנערך באשכול גליל המערבי בתחום מצביע על הנכסים האזוריים, האתגרים והצרכים ועל כיווני פעולה אזוריים אפשריים לכלל רשויות האשכול לצורך קידום נושא החינוך.

המיפוי הינו כלי חשוב אשר מספק לאזור מסד נתונים מעודכן. אני מאמין כי עבודה זו תהווה בסיס להמשך עבודה אזורית משותפת שתאפשר לפורום החינוך, הפועל במסגרת אשכול גליל מערבי, בקביעת כיווני הפעולה המשותפים לקידום תכניות חינוכיות לאזור. אני מאחל לכולנו המשך עשייה מוצלחת עבור האזור כולו

שמעון לנקרי
יו"ר פורום חינוך, אשכול גליל מערבי
ראש העיר, עכו

פתיח - רכז פורום חינוך גליל מערבי

יוצאים לדרך לא זרועה עם הפנים לעתיד:

חוברת המיפוי מהווה עוגן לוועדת חינוך באשכול גליל מערבי במטרה לעשות קפיצת מדרגה במערכת החינוך. ממקום בו אנו מכירים ברב תרבותיות כנכס, תחת הרצון להתמקד בחינוך החברתי ערכי אנו נפעל לבנות תכנית אסטרטגית הנותנת מענה לצרכים הלכה למעשה. כאנשי חינוך אנו מבינים כי התהליך והתוצאה חשובים באותה מידה. על כן אני מזמין את כולנו לראות בתהליך הזדמנות להעמקת ההכרות, הדיאלוג ובניית לכידות אשר תחזק את המחויבות לעמוד באתגרים כנושאי לפידיים בשעה שחינוך בונה קהילה באקלים של צמיחה. מי ייתן כי על רצף של מסורת וחידוש נבנה באמצעות תוכן וצורה תכנית משמעותית לדורות.

לו יהי!
אייל רייז
רכז ועדת חינוך
וסגן ראש המועצה מטה אשר

כללי

מסמך זה מרכז את ממצאי הראיונות שנערכו עם עשרה מנהלי אגפי החינוך ברשויות השותפות באשכול הגליל המערבי. מטרת המסמך הינה להציג את הנכסים, ההזדמנויות והעוגנים הקיימים באזור הגליל המערבי בתחום החינוך, לצד האתגרים והצרכים. בנוסף מציג המיפוי את תפיסותיהם ועמדותיהם של מנהלי האגפים ביחס להקמת פורום מקצועי-אזורי בנושא החינוך, יתרונות והישגים אפשריים בפורום שכזה לצד האתגרים שהוא מייצר.

רקע

אשכול גליל מערבי, הוקם בדצמבר 2009 ביוזמתו של מר שלמה בוחבוט, ראש העיר מעלות-תרשיחא, בהיותו יו"ר מרכז לשלטון המקומי, כתאגיד אזורי רב-רשותי לפיתוח וקידום איכות חיי התושבים בגליל המערבי. באשכול חברות, אחד עשרה רשויות (מופיעות לפי סדר א'-ב'): בית ג'אן, חורפיש, כפר ורדים, מזרעה, מטה אשר מעיליא, מעלה יוסף, מעלות-תרשיחא, עכו, פסוטה והמועצה המקומית התעשייתית מגדל תפן, סך התושבים ברשויות החברות באשכול עומד על 150,000.

אשכול גליל מערבי הינו האשכול הראשון שהוקם במתכונת שיתוף פעולה שכזה, ומשמש כחלוץ פורץ דרך במערכת המוניציפאלית בישראל.

בשנת 2011 התקיימה סדנת תכנון בת יומיים לצורך הנעת תהליך תכנון אסטרטגי של האשכול. האשכול הגדיר ארבעה תחומי ליבה אותם ביקש לקדם: תרבות, כלכלה ותעסוקה, תיירות ואיכות הסביבה. במסגרת הסדנא הוגדרו יוזמות ותוכניות בכל אחד מהתחומים אותם האשכול יוכל לפתח ולהוביל. לאחר הסדנא הוקמו פורומים במטרה לקדם את הנושאים אשר פועלים על בסיס קבוע לקידום התחומים:

הפורום לפיתוח כלכלי - מקדם אזור תעשייה משותף.

פורום חירום - המקדם הקמת זירת הרס ומוקד חירום אזורי

פורום איכות סביבה - הפועל להקמת מרכז אנרגיה באשכול

פורום תיירות - מקדם מרחב שבילי אופניים וניהול מרכז הזמנות אזורי.

קיימות ועדות נוספות בנושא התחבורה והבריאות הפועלות ישירות אל מול משרדי הממשלה הרלוונטים לקידום הנושאים עבור האשכול.

שותפים

משרד הפנים, משרד האוצר, והמכון אלכא למנהיגות וממשל ג'וינט ישראל שותפים אסטרטגית במיזם האשכולות הלאומי ומלווים ותומכים את אשכול גליל מערבי.

נושא החינוך

הרצון לקידום נושא החינוך באשכול עלה ביוזמתו של יו"ר האשכול - מר שלמה בוחבוט עם כניסתה של מנכ"לית חדשה לאשכול, הגב' יעל רון, בתחילת שנת 2015. לאור זאת התקיימה בחודש מאי פגישה ראשונה של פורום החינוך באשכול בהובלת מנכ"לית האשכול וסגן ראש המועצה המקומית מטה אשר הממונה על תחום החינוך - אייל רייז. בפגישה נכחו מנהלי אגפי החינוך מרשויות האשכול ועלו בו כיוונים אפשריים לפעילות האשכול בתחום החינוך, ביניהם:

רב תרבותיות - שיתופי פעולה בין בתי הספר השונים, הידברות בין המגזרים.

חינוך בלתי פורמלי - בתחום הנוער - חיבור מועצות הנוער ברמה האשכולית.

חינוך למדעים - הקמת מיזם חינוכי בתחום המדעים.

חנ"מ - שת"פ בהסעות.

פעולה מול משרד החינוך - קידום מדיניות אזורית אל מול משרד החינוך - מס פריפריה.

כהמשך למפגש הזה הוחלט על מיפוי שדה בתחום החינוך.

מטרות המיפוי

מטרת המיפוי הינה להציג את הנכסים, ההזדמנויות והעוגנים וכמו כן גם את האתגרים הקיימים בתחום החינוך לכדי תמונה אזורית שתייצר מפה ממנה אפשר יהיה לפעול לקידום נושאים אזוריים. בנוסף בוחן המיפוי את תפיסותיהם ועמדותיהם של מנהלי האגפים ביחס לבניית שתופי פעולה בתחום החינוך, הזדמנויות ויתרונות לצד אתגרים.

תיאור התהליך

לאחר החלטת האשכול להתמקד בנושא החינוך, תואמו פגישות אישיות עם עשרת מנהלי אגפי החינוך ברשויות על מנת למפות את השדה ולבחון את עמדותיהם ביחס לשתוף פעולה אזורי.

מיפוי השדה:

הראיונות התקיימו עם עשרת מנהלי אגפי החינוך ברשויות והתמקדו בנושאים הבאים:

- מיפוי מסגרות החינוך ברשויות
- נכסים ייחודיים, חוזקות והזדמנויות ברשויות
- שתופי פעולה יישוביים
- מערכות היחסים בין קולגות האשכול
- אתגרים במערכות החינוך ברשויות הגליל המערבי
- אתגרים בשתוף פעולה אזורי
- ציפיות מפורום החינוך המקצועי אזורי
- תחומים אפשריים לשתוף פעולה אזורי

מיפוי השדה בתחום החינוך

1. מיפוי מסגרות החינוך ברשויות

להלן טבלת נתונים מספריים אודות מסגרות החינוך ומספרי ילדים:

סך תלמידים	סך מסגרות	על יסודי		יסודי		גיל הרך		רשות
		תלמידים	בי"ס	תלמידים	בי"ס	ילדים	גנים	
3,086	25	1,247	1	1,231	3	578	21	בית ג'אן
1,803	15	730	1	723	2	350	12	חורפיש
1,740	11	415	1	521	1	210	8	כפר ורדים
		ביס תפן - 550				גני תפן - 44		
698	8	180	1	350	1	168	6	מזרעה
8,143	84	2720	5	3400	9	1800	67	מטה אשר
		3 חינוך מיוחד - 223						
997	6	420	1	437	1	140	4	מעיליא
2,537	37	1,100	1	878	2	505	34	מ.א. מעלה יוסף
5,097	55	2,016	8	1,978	8	1,103	39	מעלות
10,500	93	3,000	9	5,000	13	2500	77	עכו
		2 חינוך מיוחד - 190						
568	6			448	1	120	5	פסוטה
35,169	340	12,274	34	15,441	47	7,308	273	סה"כ

- **מזרעה** - לא קיים תיכון - רק חט"ב. התלמידים נוסעים לתיכון במ.א. מטה אשר, מתוכנן להיבנות בעתיד תיכון ביישוב. מספר התלמידים הלומדים בתיכונים מחוץ ליישוב - 234.
- **פסוטה** - בי"ס יסודי - עד כיתה ט'. לא קיים תיכון ביישוב - 250 תלמידים נוסעים לתיכון בחוץ.
- **מ.א. מעלה יוסף** - כ 250 תלמידים נוסעים לבתי ספר תיכון מחוץ למועצה. אל התיכון האזורי של המועצה מגיעים כ 600 תלמידים מחוץ למועצה.
- **בית ג'אן** - 38 תלמידים נוסעים לצורך חינוך מיוחד מחוץ ליישוב לקריית שמונה, צפת ומבואות חרמון. לצורך חינוך טכנולוגי יוצאים מהכפר תלמידים למספר בי"ס ברחבי הגליל (עכו, ירכא, אבו סנאן, סכנין, מג'אר, ג'דידה מכר, מג'דל כרם, כיסרא סמיה).
- **מעיליא** - בי"ס היסודי יש 2 כיתות חינוך מיוחד. התיכון ביישוב קולט תלמידים מכל האזור.

מיפוי השדה בתחום החינוך

- **כפר ורדים** - הוקם ב"ס תפן - ביס אזורי מגיל גן עד י"ב.
- **מטה אשר** - 285 תלמידים יוצאים לבי"ס מחוץ למועצה לחינוך דתי. מתוך 8 בי"ס יסודי - 2 ערביים, 1 קיבוצי.
- **עכו** - מתוך 9 בי"ס יסודי ממלכתיים - בתוכם 2 ממלכתי ערבי, 2 ממלכתי דתי. 3 על יסודיים - מתוכם ערבי, דתי וממלכתי. 2 תיכונים מקצועיים - יהודי וערבי. ועוד בבי"ס עצמאיים.

2. נכסים יחודיים, חוזקות והזדמנויות - אל מול צרכים ואתגרים ברשויות
להלן רשימת תכניות דגל ופרויקטים ייחודיים אשר הוצגו בפגישות עם מנהלי אגפי החינוך ברשויות והאתגרים איתן מתמודדות הרשויות:

רשות	נכסים - תכניות ייחודיות
בית ג'אן	<p>100% מהתלמידים ניגשים לבגרות. - מדורגים מקום ראשון בארץ. תכנית המלווה את התלמידים באופן פרטני על מנת להגיע להישג גיל הרך:</p> <p>נפתח מרכז לגיל הרך - פעילויות להורים וילדים אחה"צ, סדנאות להורים.</p> <p>תכנית מעגן - מרכז טיפולי רב מערכתי</p> <p>חינוך טכנולוגי - הוקם מרכז מדע טכנולוגי ורובוטיקה במתנ"ס (שותפות עם משרד המדע ועמותות). מספק הכשרות למורים וחוגים אחה"צ</p> <p>מרכז חלל - מתוכנן לקום בכפר בשותפות משרד המדע</p> <p>מוזיקה - פעילות של עמותה פרטית במרכז הקהילתי</p>
חורפיש	<p>נשירה אפסית - ממסגרות החינוך. שיפור מהמצב בשנים הקודמות</p> <p>השקעה משמעותית של המועצה בתקציב החינוך</p> <p>בי"ס מנגן - תכנית הפועלת בבי"ס יסודיים</p> <p>חינוך מיוחד - קיימות מסגרות בכפר ללקיחת למידה</p> <p>מסגרות חינוך ייחודיות ומותאמת לתלמידות דתיות - לימודים מותאמים לתלמידות תיכון דתיות אשר מסגרת בי"ס לא מתאימה להן. על מנת לאפשר 12 שנות לימודי - רוב הבנות מסיימות י"ב</p> <p>ציוד חדיש שנמצא במסגרות השונות - התאפשר בעקבות המלחמה האחרונה</p>

מיפוי השדה בתחום החינוך

רשות	נכסים - תכניות ייחודיות
כפר ורדים	<p>הדיאלוג היצירתי - כל בי"ס לומדים בשיטה חינוכית המשלבת חקר, מפתחת יצירתיות, כוללת הצגה בפני קהלים ורפלקציה על תהליך הלמידה</p> <p>רצף חינוכי - קיים רצף בין המסגרות החינוכיות השונות</p> <p>שעות חינוך עם שתי מורות בכיתה לתמידי כיתות ז-ט</p> <p>אחוז גבוה של מצטיינים ומחוננים</p> <p>מוזיקה - פעילות על הרצף החינוכי מגילאי הגן ועד תיכון הכולל מגמת מוזיקה עם הכרה של בי"ס רימון</p> <p>חינוך בלתי פורמלי - מרכז מוזיקה פעיל, ספורט - השגים בתחומי כדורסל בנות, אומנויות לחימה</p> <p>מרכז לגיל הרך - פעילויות להורים וילדים</p> <p>חינוך מיוחד - קיימות תוכניות הכלה לבעלי צרכים מיוחדים, פועלות 10 כיתות חינוך מיוחד</p> <p>מרכז מארג - מרכז אומנויות ותעסוקה לבעלי מוגבלויות</p> <p>זכו בפרס חינוך למועצות מקומיות</p>
מזרעה	<p>יום חינוך ארוך בבי"ס - מאפשר לתלמידי הסודי ארוחה חמה בבי"ס</p> <p>שיתוף בין חינוך לרווחה - מאפשר הפעלה של מועדוניות לגיל הרך, בית חם לנוער, הדרכות הורים</p> <p>אולם ספורט חדש - מתוכנן להיבנות בעזרת תקציבים שגוייסו להקמה</p> <p>גיל הרך - נפתחים פעוטונים חדשים של התמ"ת</p> <p>תכנית מחשב לכל ילד</p> <p>בי"ס של החופש הגדול - מאפשר פעילות מאורגנת בתקופת החופש</p> <p>דו קיום יהודי - ערבי - התלמידים לומדים בתיכון שיח דגון הפועל בתכניות שונות בנושא</p>
מ.א. מטה אשר	<p>שילוב אזורי - התנדדות של תלמידים בין בי"ס התיכנוניים במהלך הלימודים לצורך למידה בתחומים ייחודיים לכל אחד מבי"ס</p> <p>שיתופי פעולה בין בי"ס במועצה</p> <p>בי"ס חזקים - תכניות למצוינות בכל בי"ס בתחומים שונים כולל מוזיקה, מדעים ועוד</p> <p>שילוביות בין אוכלוסיות - תכניות שמביאות לחיבור בין אוכלוסיות שונות - יהודים וערבים, חינוך מיוחד וחינוך רגיל</p> <p>מוזיקה - תכניות בתוך מערכת החינוך מגילאי הגן ועד התיכון בחיבור למרכז המוזיקה הפועל במתנ"ס</p> <p>מערכת החינוך פועלת בדגש על התכווננות לפרט.</p>

מיפוי השדה בתחום החינוך

נכסים - תכניות ייחודיות	רשות
<p>העשרה ביי"ס - מתקמת בבי"ס היסודי פעילות קרן קרב. פעילות העשרה בנושא חינוך הסביבתי</p> <p>חינוך בלתי פורמלי - במתנ"ס מתקיימים חוגי תיאטרון, בלט, מוזיקה, אומנות ילדים ונוער בסיכון - המועצה הצליחה להכניס ליישוב את תכנית 360 - תכנית לטיפול בילדים ונוער בסיכון. לאחר המיפוי שעורכת התכנית יוחלט על תכנית מתאימה ליישוב בתחום החינוך ו/או הרווחה.</p>	מעיליא
<p>גיל הרך:</p> <p>משי" - מרכז שיפור יכולות - מרכז תמיכה לטיפול בפרט פועל תחומי המועצה ונותן שירות מקיף בתחומי הטיפול השונים</p> <p>העשרה - מרכז קשת - מרכז לאומנות בין תחומית לילדי הגנים. הפעילות מתקיימת לאורך השנה הכוללת גם מפגשים עם הורים וצוותים חינוכיים גן חינוך מיוחד</p> <p>בי"ס יסודי:</p> <p>הוראה פרטנית - לב"א - למידה בראש אחר - אבחון לכל תלמיד והתאמת תכנית לימודים אישית</p> <p>שישי פעיל - חוגי מתנ"ס בבי"ס בימי שישי, זאת בשל שבוע לימודים של חמישה ימים</p> <p>קמפוס למצטיינים ומחוננים - לתלמידי ג-ו מהאזור כולל לתלמידים ממטה אשר ושלומי</p> <p>תיכון:</p> <p>פיצול כיתות במקצועות ליבה - בסיוע של סטודנטיות ומורות נוספות מתאפשרת למידה בקבוצות קטנות</p> <p>פרס חינוך ארצי - לתיכון אזורי למוסד חינוכי הטרוגני</p> <p>חינוך טכנולוגי - מגמות הפועלות בתיכון וגם בבי"ס היסודי</p>	מ.א. מעלה יוסף

מיפוי השדה בתחום החינוך

נכסים - תכניות ייחודיות	רשות
<p>רב תרבותיות - מתקיימים מפגשים ושיח בין אנשי המקצוע בעיר בפורומים מקצועיים שונים - מביא לפרויקטים משותפים בין בי"ס במעלות ובתרשיחא</p> <p>פרס חינוך ארצי על הישגים בלימודים</p> <p>מרכז לגיל הרך - מרכז עירוני פעיל</p> <p>חינוך טכנולוגי - בעיר פועלת מכללה טכנולוגית - מכללת עתיד</p> <p>מרכז להב"ה - חינוך למחשבים ותוכניות בתחום מערכות מידע</p> <p>העשרה - הנגשה של תרבות לתלמידים באמצעות היכל התרבות העירוני</p> <p>מוזיקה - החינוך למוזיקה מתחיל בגיל הרך, ממשיך דרך 5 בי"ס יסודיים מנגנים בעיר .</p> <p>בחינוך בלתי פורמלי - פועל מרכז מוזיקה עירוני המפעיל חוגים ושלוש מקהלות פעילות</p> <p>אומנות - ברחבי העיר פזורים פסלים המהווים בסיס לתוכניות ופרויקטים חינוכיים שונים</p> <p>דוקאביב - פסטיבל ארצי לקולנוע המתקיים בעיר ותלמידים לוקחים בו חלק מדי שנה</p> <p>הנואם הצעיר - תכנית המעודדת דיבור בפומבי וערכי של שיח, סובלנות, מצוינות ועוד</p>	מעלות

מיפוי השדה בתחום החינוך

רשות	נכסים - תכניות ייחודיות
עכו	<p>מערכת חינוך ערכית והשגית - דגש על מעורבות והתנדבות בקהילה</p> <p>רצף חינוכי מתקיים בין החינוך הפורמלי לבלתי פורמלי - העשרה במהלך הלימודים שממשיכה למסגרות אחרות</p> <p>זכו בפרס חינוך מחוזי</p> <p>גיל רך - 3 מרכזי העשרה - האחד מרכז מוזיקלי והשני מרכז אומנויות, שניהם חדשים, אליהם מגיעים ילדי הגנים. המרכז השלישי, מרכז למוזיקה ואומנויות המותאם מבחינה שפתית ותרבותית לילדי הגנים הערבים</p> <p>מוזיקה - קיימים גנים ובתי ספר, יסודי, חטי"ב ותיכון עם לימודים מוזיקה - כולל לימודים לבגרות. למעלה מ-10% מהתלמידים בחינוך הפורמלי לומדים מוזיקה</p> <p>קונסרבטוריון עירוני - משלים את הפעילות בבי"ס. 4 מתלמידיו בתזמורת צה"ל</p> <p>מרכזים קהילתיים - נבנו מרכזים חדישים בשכונות בהן יש צורך לפעילות העשרה בשעות אחה"צ ופעילות חברתית קהילתית. מתקיימת בהם פעילות מגוונת ונמצא במקום צוות הנותן מענה קהילתי כולל פעילויות וחוגים שונים כגון שחמט. אל המרכזים החלו להגיע גם ילדים שאינם תושבי השכונה.</p> <p>בי"ס למנהיגות - מתקיים במכלת גליל מערבי עבור תלמידים מצטיינים בשעות אחה"צ</p> <p>מרכז ימי פעיל - עבור תלמידי בי"ס יסודי חט"ב, באישור משרד החינוך.</p> <p>רב תרבותיות - נושא שעושים ופחות מדברים עליו. מתקיימות פעילויות ותוכניות שונות בכל הגילאים. דוגמא - תכנית קליידוסקופ - גישה חינוכית העובדת עם הצוותים החינוכיים וגם עם התלמידים - בגישה רב תרבותית. פרלמנט ומועצת נוער משותפת.</p> <p>פתיחת אזורי רישום לבי"ס יסודיים - כל בי"ס מתמחה בנושא אחר - כל ילד מחליט לאן להרשם</p>
פסוטה	<p>העשרה פותחה תכנית ייחודית ליישוב בה כל מערכות החינוך - פורמליות ובלתי פורמליות - מציינות בכל חודש נושא אחר סביב לוח השנה</p> <p>חינוך בלתי פורמלי - חוגים ברובוטיקה לתלמידי ב' - ד'</p> <p>תכנית כתיבה יצירתית - לתלמידי ה' - ו'</p> <p>הוקם מגרש כדורגל חדש</p> <p>מוזיקה - פעילות על ידי עמותה מתקציבי המועצה</p> <p>התפתחות הילד - נפתחת שלוחה בכפר</p> <p>הורים וילדים - פעילות ביוזמת היישוב המתקיימת בנושא</p> <p>קיץ - בי"ס של החופש הגדול וקייטנה לגיל הרך בהפעלה של עמותת אלטרנטיב. ובנוסף קייטנה עצמאית של המועצה אחרי קייטנת ביס</p>

3. שיתופי פעולה יישוביים:

שיתופי הפעולה הקיימים בין הרשויות החברות באשכול מבוססים בעיקר על צרכים העולים מהשטח כדוגמת:

- הסעות ושיבוץ תלמידים בחינוך מיוחד.
- רישום תלמידים לבתי ספר ברשויות שכנות.
- קיימים באשכול שני בתי ספר בניהול משותף של שתי רשויות.
- קיים שיתוף פעולה סביב שירות פסיכולוגי חינוכי - שפ"ח.
- מתקיימת פעילות בין יישובים בנושא הרב תרבותי כגון מפגש תלמידים במסגרת ב"ס או בחינוך הבלתי פורמלי - אחה"צ.

פירוט והרחבה -

תיכון השלום - ממוקם ביישוב שייח דנון שבמועצה האזורית מטה אשר - בו לומדים תלמידים ערבים ממטה אשר וגם תלמידים ממזרעה.

הנהלה משותפת של בתי ספר - המועצות האזוריות מטה אשר ומעלה יוסף מנהלות בשותפת שני ב"ס.

פיתוח אסטרטגי - שתי המועצות האזוריות באשכול - מעלה יוסף ומטה אשר יצאו בתכנית אסטרטגית בנושא החינוך. במהלך התיכון, נלקחו בחשבון התוכניות האחת של השנייה.

שירות פסיכולוגי חינוכי - מעלה יוסף וכפר ורדים משתפות פעולה בהפעלת השירות.

תלמידים הלומדים בב"ס מחוץ לרשות שלהם

תלמידים מיישובים שונים באשכול (יהודים וערבים) לומדים בב"ס התיכון האזורי בכפר ורדים.

אל בית הספר התיכון נוטרדם במעיליא מגיעים תלמידים נוצרים מיישובי האזור. תלמידים בחינוך המיוחד לומדים בבתי ספר ביישובים שונים ברשויות האשכול - בהתאם לצורך והתאמה למסגרת.

4. מערכות היחסים בין קולגות באשכול

רוב מערכות היחסים בין מנהלי האגפים מבוססת על היכרות אישית, וכמו כן החלפת מידע, קשרי חברות ויחסי עמיתים. מלבד התכניות שהוזכרו לעיל לא מתקיים בין מנהלי האגפים שיתוף פעולה ממוסד. קיימת נכונות ורצון של מנהלי אגפים ותיקים או של רשויות גדולות ללמידת עמיתים ולסייע ולהדריך מנהלי אגפים ותיקים את החדשים או של הותיקים את רשויות קטנות יותר באשכול.

5. אתגרים במערכות החינוך ברשויות הגליל המערבי

חינוך בלתי פורמלי / ערכי חברתי

בישובים הקטנים יש מחסור בפעילות בלתי פורמלית - בחלקם אין מועדון בו יכולה להתקיים פעילות נוער, לא קיימים מגרשים ומתקני ספורט ובחלקם לא קיים מתנ"ס. הרשויות מתקשות במציאת תקציבים לפיתוח התחום. יש צורך גדול לפעילות חינוכית בלתי פורמלית איכותית ועשירה יותר. הפיזור של הרבה יישובים קטנים במרחב גיאוגרפי רחב מקשה על מתן שירות איכותי בתחום. המדינה אינה מתקצבת בצורה מספקת פעילות קהילתית בשעות אחה"צ.

חינוך פורמלי

חינוך טכנולוגי - הנושא של חינוך טכנולוגי עולה ברוב הרשויות כצורך אשר אין לו מענה איכותי עבור תלמידים שמסגרות החינוך העיוניות אינן מתאימות להם. קיימים מעט בי"ס באזור שמספקים חינוך טכנולוגי איכותי.

העשרה ומצוינות - בגיל הרך בחלק מהיישובים חסרות תוכניות העשרה בתחומים מגוונים כגון מוזיקה, אומנויות ועוד. גם בגילאים הבוגרים יש מחסור בתקציבים לפעילויות משלימות בתחומי העשרה והמדעים. יש מחסור בתקציבים לפיתוח תוכניות למצוינות בחינוך. ומחסור בנגישות לתוכניות מצוינות לילדי האזור.

חינוך מיוחד - התלמידים נוסעים מרחקים גדולים וזמן ארוך על מנת להגיע למסגרות מתאימות. עלות ההסעות ותשלום עבור המלווה הם אתגר גדול עבור הרשויות. לא קיימת דיפרנציאציה בתשלום שמעבירה המדינה עבור כל תלמיד ביחס למרחק שנוסע.

תשתיות

בהרבה מהרשויות מבני החינוך הינם מבנים ישנים אשר יש צורך לשפץ אותם. בחלק מהרשויות גני הילדים אינם במבנים של המועצה אלא במבנים שכורים ויש צורך לבנות גנים חדשים.

מדיניות

המדינה לא מתקצבת את הרשויות בהתאם למדד הפריפריאלי (אלא על פי סוציאקונומי)

6. אתגרים בשת"פ אזורי:

- שוני בין הרשויות מועצות אזוריות, כפרים, ערים.
- חשש כי היחודיות של יישובים קטנים תבלע בשותפות האשכול וקולם לא ישמע.
- הקושי להסתכל על הנעשה מחוץ ליישוב הבודד
- העדפה לספק שירות לילדים בתוך הרשות המקומית ולא מחוצה לה.
- תחושה שצד אחד נותן והשני לא.

מיפוי השדה בתחום החינוך

- אין הכרות בין מנהלי האגפים.
- לוז עמוס של בעלי התפקידים.

7 ציפיות מפורום החינוך

- תכנון משותף של כיווני הפעולה בתחום החינוך באזור.
- קיום דיון פרקטי ומעשי סביב הנושאים הרלוונטיים.
- בחירה של 3-4 נושאים אותם יקדם הפורום במשותף.
- יצירת עניין על ידי יציקת תכנים ללמידה (כולל למידת עמיתים)
- ציפייה שהפורום יסייע בהבאת תקציבים לאזור. (לתוכניות ותשתיות)
- עבודה של לובי ושינוי מדיניות אל מול הממשלה.
- קירוב לבבות - רב תרבותיות.

8. תחומים אפשריים לשיתופי פעולה:

חינוך בלתי פורמלי / ערכי חברתי

טוב השירותים הקיימים - הקמת שלוחות מרכזיות לחינוך בלתי פורמלי ברמה איכותית וגבוהה.

הקמת מתנ"ס אזורי או שלוחה של מתנ"ס קיים אשר יתן מענה ליישובים בהם אין מתנ"ס ואין פעילות בלתי פורמלית מספקת.

חינוך טכנולוגי/מקצועי:

הנושא של חינוך טכנולוגי הוא צורך שעולה מהרבה ממנהלי האגפים. קיים צורך בחינוך טכנולוגי איכותי גם במסלולים ומקצועות הלאו טק וגם במקצועות ותחומים חדשניים.

הקמת מרכז טכנולוגי אזורי - הקמת מרכז שייתן מענה לאוכלוסיית האזור וכשיר למקצועות טכנולוגים מרמה בסיסית ועד לגבוהה ביותר.

חיבור בין תלמידים יהודים ערבים סביב החינוך הטכנולוגי.

פתיחת מסלולי מב"ר בבי"ס לתלמידים שאינם מתאימים למסלולים גבוהים יותר.

הקמת חווה חקלאית לחקר בנושאים שונים באזור מטה אשר.

רב תרבותיות:

האשכול מאופיין באכלוסיה רב תרבותית ומגוונת וקיים רצון להביא את התלמידים למפגשים רב תרבותיים. הנושא מעסיק את מערכות החינוך באשכול ומתקיימת פעילות רבה בעבודה עם הצוותים החינוכיים ועם התלמידים עצמם. הפעילות מתקיימת במסגרת החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.

מיפוי השדה בתחום החינוך

חילופי מסגרות בין תלמידים מבי"ס שונים - הדבר יאפשר שיח ורכישת שפה גם לתלמידים הערבים וגם ליהודים וייצר חיבורים בין 4 הדתות - נוצרים, מוסלמים, דרוזים ויהודים.

פעולות משותפות חד פעמיות או חוזרות שיאפשרו מפגשים חיתיים כגון טיולים, קייטנות, הקרנת סרטים משותפים, ליגת כדורגל יהודית ערבית.

למידה על האחר - על מנת לקרב בין הדומה ולהקטין את השוני חשוב לייצר למידה בקרב התלמידים של התרבויות השונות.

פורום אזורי של מועצת נוער - בכל היישובים קיימת מועצת נוער. ניתן לייצר מנהיגות נוער אזורית רב תרבותית בה יקחו חלק נציגים מכל אחת מהמועצות.

'קידום נוער' אשכולי רב תרבותי - לא בכל היישובים באשכול קיים קידום נוער. בהקמת שירות אזורי שכזה ניתן יהיה לענות על צורך לשרות בסיסי ולפתח שירות רב תרבותי.

קידום לימודי ערבית בבי"ס יהודים באשכול - על מנת לכבד את שתי השפות.

גיוס משותף של תקציבים לפעילויות בנושא דו קיום ורב תרבותיות.

חינוך פורמלי:

דגש על לימודים **מצוינות למדעים** בבי"ס.

פיתוח משותף של חינוך למצוינות והצלחה אזורית.

חינוך מיוחד:

שיתוף פעולה באשכול בנושא ההסעות - אחת המגבלות של הנושא הוא חיסכון בעלויות שאינו חוזר לרשויות.

אפשרות של הקמת בי"ס אזורי לחינוך מיוחד שיענה על הקושי של נסיעות ארוכות של תלמידי האזור למסגרות מרוחקות.

לובי מול הממשלה: קיימים מספר נושאים המעסיקים את ישובי האשכול וחלקם נוגע לנושאים בהם יש צורך בשינוי חקיקה או תקנות.

תקציב דיפרנציאלי בתחום החינוך

הכנסת מלווה בהסעות בי"ס יסודי - בעיקר במועצות האזוריות. דורש עבודה אל מול משרד החינוך.

שיתוף פעולה רשותי

למידה משותפת - תכנית הכשרה לאנשי החינוך באזור.

תכנון אסטרטגי נכון של הקמת מתקנים ברמה גבוהה ברחבי האשכול.

חיזוק מכללת גליל מערבי שתהיה שלוחה של אוניברסיטה קיימת.

הבאה של עמותות בתחום החינוך שיכנסו לפעול באזור

סיכום

מנהלי אגפי החינוך ברשויות רואים באשכול הגליל המערבי הזדמנות לפלטפורמה אזורית אשר מצמיחה שתופי פעולה בתחומים שונים. לתפיסתם, השותפות הנרקמת תביא להקטנת ההוצאות ולהגדלת ההכנסות, ובנוסף הם רואים בפורום החינוך הזדמנות לקדם נושאים משותפים בתחום החינוך לטובת ילדי האזור, להעמיק את ההיכרות והקשר בין התרבויות ולאפשר לכלל תלמידי האזור הזדמנויות למידה והעשרה בנושאים מגוונים.

מנהלי האגפים לא התעלמו מן האתגרים אשר עומדים בפני שיתופי הפעולה האזוריים וציינו כי הם נובעים בעיקר מצרכים שונים של הרשויות - השוני בין רשויות קטנות לגדולות, בין מועצות מקומיות לעיריות ועוד הבדלים.

לצד האתגרים, מביעים מנהלי אגפי החינוך תקווה להצלחת שתוף הפעולה ומאמינים ביכולת ההיתכנות של מיזמים משותפים. מוכנים לקדם מהלכים משותפים על מנת להשיג את המטרות.